

TISZTA, EGÉSZSÉGES, KULTURÁLT FŐVÁROST!

Környezetvédelem

Budapest egészségesebb, tisztább környezetet érdemel. Az elkövetkező évek jelentős víztisztasági beruházásai, a levegő minőségét javító forgalomcsillapítás, és az ezzel párhuzamos park-, fasor-rekonstrukciók, valamint az utcák, terek, aluljárók hatékonyabb takarítása (a szabálytalankodók szankciójával együtt), fontos lépések az élhető Budapest megteremtése felé.

A környezetvédelemben az elmúlt években komoly előrelépések történtek. Megépült a füstgázmosó és megújult a szemétegető, európai színvonalú hulladéklerakó épült Pusztazámoron, 600 szigettel Budapest-szerte elterjedt a szelektív hulladékgyűjtés, a park-, játszótér- és fasorfelújításokra százmilliókat költött a főváros (Szilágyi Erzsébet fasor, Andrássy út, Szent István Park, Margitsziget, Hajógyári-sziget stb.). Az épülő szennyvíztisztítókkal 2010-re teljes lesz a biológiai tisztítás Budapesten, azaz tisztább, egészségesebb lesz a Duna.

A városi környezet kommunális kérdéseiben (szennyvíz, hulladék) áttörés várható az uniós források segítségével. Ezen felül a fővárosnak törekednie kell a **meglévő zöldhálózati elemek** egységes kezelésére – ennek érdekében készült el idén májusban *Budapest zöldfelületi rendszerének fejlesztési koncepciója és programja*. Ennek célja a meglévő állomány megóvása, a védett zöldfelületek, gyalogutak, fasorok rendszerének kiterjesztése a Duna-part parkosított részeivel, a kerékpárutak rendszerével, a rozsdadovezeti fejlesztések zöldfelületeivel (pl. az Orczy-kert felújításával és bővítésével) és a lakótelepi zöldterületek hálózatba kapcsolásával. A terv végrehajtását részben fejlesztési projektekkel lehet elősegíteni – pl. a korábbiakban említett parkrekonstrukciók, kisebb projektként a villamospályák zöldesítése – részben pedig szabályozási eszközökkel. A fővárosnak törekednie

A nemrég felújított Fővárosi Hulladékhasznosító Műben a szemét elégetésével keletkező hőből villamos energia nyerhető. Tisztább lett Észak-Budapest levegője

Lerakták a Központi Szennyvíztisztító alapkövét Csepelen. 2009 júliusában kezdődik a próbaüzem, 2010 júliusában pedig már teljes kapacitással működhet a telep. Az egyik látványterv

kapcsolható, és összefügg a közép távon tervezett közlekedésfejlesztési, forgalomcsillapítási, parkoláspolitikai intézkedésekkel. A zajvédő falak hálózata a fő közlekedési útvonalak mentén egyre gyakrabban alkalmazott megoldás, amelynek további elterjedését a főváros támogatni fogja.

A környezet védelme és a város élhetőségének javítása érdekében a főváros kiemelt figyelmet fordít az elkövetkező években a **környezetkímélő és alternatív közlekedési módok** elterjesztésére (pl. gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, dunai hajózás fejlesztési lehetőségének vizsgálata) annak érdekében, hogy az egyéni autóhasználat környezetre gyakorolt károsító hatásai radikálisan csökkenthetők legyenek. A fizikai beavatkozásokon túl a sikernek fontos feltétele a lakosság környezettudatosságának erősítése.

A levegőtisztasági program egyik eleme a **város pormentesítése**. Az ezt segítő gyakoribb locsolást nem az ivóvíz terhére kell végrehajtani, hanem az első vízáadó rétegből nyerhető talajvízzel. A városfejlesztés és a városi környezet alakításánál fontos, hogy a teljes belváros burkolata fokozatosan, az éppen aktuális felújítási munkák során áteresztő burkolatra legyen kicserélve.

A nagyvárosok egyre jelentősebb problémája a vízgazdálkodási feladatok nagymértékű megnövekedése. Alapvető fontosságú **az ivóvíz elválasztása** a városi csapadékvíz- és szennyvíz-, valamint az iparivíz-rendszerektől. A fővárosban kísérleti projekteket kell indítani a szürkevíz (mosó- és csapadékvíz) másodlagos hasznosítási lehetőségeinek feltárására, saját kezelésében levő épületeiben pedig fokozatosan víztakarékos berendezésekre kell átállni. Régiós/agglomerációs szinten kidolgozandó az 50 éves vízbázisvédelmi terv a térség önkormányzataival.

Az elkövetkezendő időszakban kiemelten támogatni szükséges az **energiahatékony építészeti és az alternatív energia** használatát. Mindezt természetesen a Fővárosi Önkormányzat csak korlátozottan tudja befolyásolni, azzal, hogy a Városrehabilitációs Keret felhasználásában az energiatakarékos, megújuló energiára vagy távfűtésre alapozó rendszerek bevezetését támogatja. Törekedni kell a fővárosi közhatalmú épületek energiatakarékos rekonstrukciójára és üzemeltetésére is. Az energiahatékony megoldások kiemelt célterületei a Panel-Plusz programon és az EU-támogatáson alapuló lakótelep-rehabilitációs mintaprojektek, amelyek keretében az épületek energiahatékony felújításán túlmenően foglalkozni kell a távfűtési hálózat modernizálásával is.

kell arra, hogy a **védett zöldfelületek gondozását rendeletben rögzítsék**, továbbá a sűrű beépítésű területeken és az új beruházásoknál ösztönzőrendszert kell kidolgoznia a zöldtetők alkalmazására. A kerületekkel összefogva ki kell dolgozni egy zöldterület-gondnoksági rendszert, annak elősegítésére, hogy a közterületi zöldterületek állapotának javításában a környező lakosság is részt tudjon vállalni.

A főváros és térsége épített és beépítetlen területi egyensúlyának megőrzésére és az agglomerációs zöldterület-fogyás megállítására regionális szintű intézkedésre van szükség **az egész térség ökohálójának védelmében**. A fővárosnak kezdeményeznie kell a város környéki kistérségekkel való együttműködést, és közös intézkedéseket.

A por-, levegő- és zajszennyezés alapvetően a **motorizáció ártalmait**

A távfűtési rendszer modernizációja érdekében a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában lévő FŐTÁV Zrt. már több lépést is megtett – például rövidesen minden fűtési energia olcsóbb hulladékhőből származik majd. A rendszerben a legnagyobb veszteség a lakóépületeken belüli vezetékhálózathoz ered, amelynek a rekonstrukciója a Panel-Plusz országos támogatási rendszer keretében támogatható. A távhőszolgáltatás árainak csökkentését – és így szociális célok elérését – szolgálja, ha a szolgáltatásban részesíthető háztartások száma nőne (bizonyos feltételek esetén kötelezővé tett rácsatlakozás révén), a kisfogyasztói és nagyfogyasztói gázár aránya az uniós normáknak megfelelően rendeződne (a jelenlegi kiigazítások nem ebbe az irányba hatnak), és ha a környezetvédelmi szempontból is kedvező távhőrendszerek nyugat-európai mintára támogatást élveznének. Megfontolandó a város részvétele az emissziókereskedelemben, az ebből származó hasznoknak a környezetbarát fűtési módok fejlesztésére való fordításával.

Köztisztaság

Meg kell tisztítani Budapest utcáit, tereit a piszoktól, portól, szeméttől, ösztönözve a kerületeket és a helyben élőket is.

A városi környezet minőségének megőrzése nagyban függ a **köztisztasági feladatok** megfelelő végrehajtásától. A Podmaniczky Program olyannyira hangsúlyosan kezeli ezt a kérdést, hogy a fejlesztési teendők közé sorolja, többletforrások biztosításával. A köztisztaság kérdése természetesen csak részben fővárosi feladat, jelentős részben kerületi hatáskörbe tartozik, illetve a háztulajdonosok felelőssége.

A minél magasabb színvonal elérése érdekében különösen fontos a közszolgáltatás gazdasági formájának átgondolása (FKF Zrt. státusza), valamint a kerületekkel összehangolt köztisztasági program kidolgozása, amely hatékonyabbá és gazdaságosabbá is tenné a köztisztasági feladatok ellátását. Hatékony szankcionálási rendszert kell bevezetni a rongálókkal, szemelőkkel szemben (l. még a közterületi viselkedés szabályainak megalkotása és betartatása – *Egyedül nem megy!* fejezet), és 2009-ig meg kell duplázni a szelektív hulladékgyűjtő szigetek számát.

Élére állunk a regionális egészségügyi reformnak

A régiós átalakításnak megfelelően Budapesten 24 órás szolgálatot ellátó régiós vezető kórházakat kell létrehozni, az általános feladatokat és gondozást végző kórházak mellett. Erősíteni kell a megelőzést, javítani a kórházak működési feltételeit, hogy Budapest a jelenleginél sokkal egészségesebb legyen.

Az egészségügyben a főváros feladata a fekvőbeteg-ellátás, együttműködésben a minisztériumi és egyetemi tulajdonú kórházakkal. A lakosság egészségügyi alapellátását és a szakrendelések működtetését a kerületek végzik. A főváros nem kizárólag a város lakosai, hanem a **Pest megyében élők számára is** biztosítja a kórházi ellátást, mert a megyében ezek a kapacitások megfelelő színvonalúak és számúak. A Fővárosi Önkormányzat anyagilag is sokat áldoz erre a célra – tehát a régióban élők ellátására. Ebből is adódik, hogy **a fekvőbeteg-ellátás az a terület, amely a legelőrehaladottabb a régiós átalakítás szempontjából.** Évek óta működik a Regionális Egészségügyi Tanács, amelynek munkájában a Fővárosi Önkormányzat aktív szerepet vállal. A régióban közösen megfogalmazott célkitűzések értelmében a térség fekvőbeteg-ellátása a közeljövőben átalakul – jelentős uniós és állami támogatások mellett. A régió kisebb egységekre, szubrégiókra oszlik, és minden szubrégió élén egy 24 órás szolgálatot ellátni képes **regionális vezető kórház** áll majd. (Valószínűleg a megyében három és a fővárosban három-öt ilyen kórházat jelölnek ki.) A vezető kórház státuszt el nem érő kórházak általános – néhány specifikációt magukban foglaló – kórházként, illetve a szociális ellátásban, rehabilitációs és gondozási célokra átalakított kórházként üzemelnek majd tovább.

Az átalakulás tehát folyamatos lesz, és minden valószínűséggel kórházátalakításokkal, egyes kórházak funkcióbővítésével, míg mások szűkítésével jár majd. Minderre a hatékonyság növelése – tekintettel a drága műszerezettségre és az orvoshiányra –, és a magasabb színvonalú ellátás biztosítása miatt van szükség. Ez a folyamat **illeszkedik az országos elképzelésekhez** – minden régió kórházstruktúrája így alakul át –, és **illeszkedik a közigazgatás átalakításához**, a régiós rendszer előtérbe kerüléséhez.

Az átalakulás mértéke és időigénye egyaránt arra készíti a felelős szereplőket, hogy annak **forrásait középtávon teremtsék meg** – akár az átalakulás gazdasági eredményeinek regionális „visszaforgatásával” (racionalizációs folyamat), akár éppen az egészségügyi célú és az aktív betegellátásban hatékonyan nem alkalmazható vagyonelemek átalakítási célú hasznosításával. (Telephely-összevoná-

sok, koncentráció, kiváltás stb.). Folyamatosan ki kell használni akár az ágazati, akár a regionális operatív programok kereteiben a megszerezhető, vissza nem térítendő **európai uniós támogatásokat** a reformok érdekében.

Az átalakítás során folyamatosan biztosítani kell a lakosság egészségügyi ellátását! Erre Budapesten és a régióban a **kiválóan felkészült orvoskar és szakszemélyzet** a garancia, akikre a reformfolyamatok során és annak végeztével maradéktalanul szüksége van a közösségnek. A sikeresen végigvitt átalakítási folyamat

Az Uzsoki utcai Kórház fejlesztése 6,4 milliárd forintba kerül

eredményeként ráadásul a gyógyítás, a gyógyító munka szakmai és tárgyi feltételei, a munkakörülmények egyaránt minőségi változáson mennek keresztül, amelyek javítják az egészségügyi szektor megtartó képességét.

A Fővárosi Önkormányzat arra törekszik, hogy a kerületekkel együttműködve **az egészségügyi ellátás teljes hálózatát** átgondolja annak érdekében, hogy a lakosság lakhelyéhez közel is megfelelő színvonalú ellátásban részesüljön, ugyanakkor a kritikus egészségügyi problémákat megfelelő módon oldják meg. Ennek érdekében a megkezdett **egészségfejlesztési és prevenciós programok** folytatásának feltételeit biztosítani kell, folyamatosan vizsgálva annak lehetőségét, hogy a kerületekkel, szakmai és civil szervezetekkel folytatott együttműködés teremthet-e új forrásokat az átalakításhoz.

A következő időszakban mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a lakossághoz mindazon információk eljussanak, amelyek az egészségtudatos magatartás, életmód népszerűsítésén túl az egészségjavítást segítő praktikus ismereteket hordozzák. Az ehhez szükséges **informatikai háttér** fejlesztését megkezdjük, s 2010-ig a Fővárosi Önkormányzat a fejlesztést befejezi.

Ami az **országos egészségügyi reformelképzeléseket** illeti, a Fővárosi Önkormányzatnak alapvetően **támogatnia kell** mindazon törekvéseket, amelyek hatékony, betegcentrikus és átlátható viszonyokat teremtenek az egészségügy teljes területén.

Új esély a városmegújításra

Budapest lakóépületei megérették a felújításra. Célzott szociális és akcióterületi rehabilitációs programokkal, az európai forrásokkal felgyorsított panelfelújítási programmal és a magánérős, önkormányzati építkezések ösztönzésével Budapest régi, elhanyagoltabb lakóközterületei is új életre kelhetnek.

A Fővárosi Önkormányzat az 1997-ben elfogadott Városhabilitációs Programban rögzítette annak a támogatási rendszernek az alapelveit, amely az építésügyi, vagyongazdálkodási, lebonyolítási tekintetben korlátos fővárosi szerephez igazodva kialakította a főváros, a kerületek és a magántulajdonú társasházak közötti együttműködés rendszerét, részben az erőforrások akcióterületi koncentrálásával. **A fővárosi városmegújítási program az elmúlt években összesen 30 milliárd forint értékű felújítást mozgósított városszerte.** Ennek azonban többszörösét is elérhetné, ha a kerületi önkormányzatok a Lakástörvény rendelkezéseinek megfelelően valóban befizetnék a fővárosi keretbe eladott ingatlanok értékének megfelelő arányát. A rendszer bevezetése óta eltelt évtized tapasztalatai alapján a fővárosnak el kell érnie, hogy **a kerületek legalább a jövőben eleget tegyenek befizetési kötelezettségüknek.** Törekedni kell arra is, hogy a városhabilitációs tevékenység az új lakásépítéssel azonos megítélés alá kerüljön az állami támogatások esetében. Javasolható a rehabilitációs tevékenységre, de különösen a Világörökség területén és rávezető zónájában történő műemléki épületek felújítására **áfa-kedvezményt** (kedvezményes áfa-kulcsot) bevezetni.

A fővárosnak módosítania szükséges a Városhabilitációs Programot egy új kategória kialakításával, ami lehetővé tenné a „normál” (ingatlanpiaci) és a szociális jellegű városhabilitáción túlmenően az **értékvédő megújítás** külön kezelését. Nyugati városok tapasztalatai alapján ki kell dolgozni azt a **pénzügyi-szervezeti modellt**, amely – EU-források bekapcsolásával is – biztosítja a város-szerkezetet, hagyományokat, helyi közösségeket megőrző városmegújítást, különös tekintettel a történelmi-kulturális értéket jelentő épületek **bontásának megállítására** (amihez erősíteni kell a fővárosi szabályozási elemeket is, mint a helyi védelem, változtatási tilalom). Fel kell tárni a forrásbővítés lehetőségeit, tekintettel az uniós forrásokra, a Budapest Szíve Programra, az EIB-hitel és az állami források lehetőségeire. Az új szabályozás kidolgozása után azonnal el kell indítani (pl. a régi pesti zsidó negyed területén) **a modellkísérletet.** A főváros karakterterképe alapján képezheti **az értékvédő városfejlesztés további területeinek meghatározására.** Mindezek hozzásegítenének ahhoz, hogy a magántőkének is érdeke legyen az értékőrző felújítás – akár a helyi érdekekkel szemben is.

A városhabilitáció egy speciális területét képezi a (más akcióterületekhez nem kapcsolódó) **közterület-felújítás.** A liberálisok programja szerint meg kell teremteni a főváros és társaságai közmű-, út- és közlekedésfejlesztéseinek összhangba hozását. Ennek térbeli koncentrálódása alapján a főváros is kijelölhet akcióterületeket. **Törekedni kell arra, hogy a frekvenciált közterületek (például pályaudvarok környéke) és aluljárók felújítása a Podmaniczky Programban szereplő módon megvalósuljon.** Fontos feladat a főváros átmeneti övezetében és külső kerületeiben lévő terek közül minél többnek a megújítása, erős társadalmi háttérrel, a lakosság segítségével. A Budapest Európa Kulturális Fővárosa 2010 programjában szereplő projekt pályázati alapon teszi lehetővé a helyi energiák városfejlesztésbe való bekapcsolását, azaz a civil kezdeményezések pályázati forrásokhoz juthatnak. A felújításra kerülő tereken zenei, kulturális rendezvényeknek is helyet kell biztosítani, hogy a kultúra minél szélesebb rétegekhez eljuthasson.

*Folytatjuk Budapest építészeti
örökségének megújítását*

Szolidaritás: együtt a szegények felemelkedéséért, az élhető városért

Budapest szolidáris város, amely széles körű intézményrendszerrel, díjcsökkentő programmal, munkahely- és lakásteremtő szolgáltatásokkal, a kisebbségek védelmével és identitásának erősítésével segíti polgárai boldogulását. Tovább kell fejleszteni a társadalmi együttérzés eszközeit: növelni kell az esélyegyenlőséget, bevonni a fiatal szakembereket a város döntéseibe, segíteni az akadálymentesítést, megalkotni és betartatni a közterületi viselkedés szabályait, enyhíteni a városi szegénységet, és elkezdni a lakótelepek rendbetételét.

A következő ciklusban a fővárosi társadalompolitika a gazdasági folyamatok hatásaként fokozódó **társadalmi és területi különbségek mérséklésére** koncentrál. A feladatok jelentős része a kerületi önkormányzatokhoz tartozik, ezért a fővárosnak saját szociális feladatainak ellátásában vannak kötelezettségei. Ezen túl azonban fontos feladata beavatkoznia a kerületek megsegítésére.

Néhány kerületben szükséges „**második esély**” iskolák indítása egy-két osztállyal, **a hiányzó általános iskolai végzettség pótlására, piacképes szakma tanulási lehetőség biztosítására**. A kiürülő vagy nem piacképes szakmát oktató szakképző intézmények átalakításával ezekben az iskolákban olyan fiatalok és felnőttek oktatása és képzése valósítható meg, akik már nem tartoznak a közoktatási törvény hatálya alá.

A **hátránnyal élők integrációja** a Fővárosi Közhasznú Foglalkoztatási Szolgálat Kht. programjain keresztül valósítható meg, erős uniós támogatással:

- **akadálymentes hozzáférés biztosítása a közösségi szolgáltatásokhoz** (tág értelemben, beleértve az információs akadályokat is) – elektronikus-önkormányzat, közérthető tájékoztatók látás-, illetve hallássérülteknek is, időseknek, kisgyermekeseknek, képzetleneknek is igénybe vehető szolgáltatási módok (például „gyermekbarát” ügyfélszolgálat);
- szociális-foglalkoztatási programok (közfoglalkoztatás) minőségének javítása a szociális integrációnak és a munkaerő-piaci igényeknek való jobb megfelelés érdekében, komplex (képzéssel, személyi támogatással egybekötött) modellprogramok útján;
- segítség egyes különösen rászoruló csoportoknak, például a gyermekvédelmi szakellátásba kerülő, fogyatékos-sággal élő fiatalok speciális hátrányainak leküzdésére a munkahelykeresésben.

Budapest egyik fő célja az esélyegyenlőség megteremtése. A főváros együttműködik a kerületi önkormányzatokkal, a karitatív és civil szervezetekkel, a hátrányos helyzetűek érdekvédelmi egyesületeivel. Budapest önkormányzata több olyan hosszú távú programot dolgozott ki, amelyekben a kisebbségek is érintettek, **ezeket következetesen végre kell hajtani**. Költségvetésében alapokat képez, jelentős összegekkel támogatja a kisebbségi önkormányzatokat. Pályázatokat ír ki, melyekből támogatást kaphatnak civil szervezetek, egyesületek. Évente pályázni lehet például az Esélyegyenlőségi, a Szolidaritási, a Civil, a Kulturális vagy az Oktatási és Ifjúsági alagra. Budapest önkormányzata jelenleg készíti elő a **Roma Cselekvési Programot**, melyben igen fontos szerepet kap a roma kultúra, az oktatási esélyegyenlőtlenség csökkentése, a foglalkoztatáspolitikai, az életkörülmények javítása, a roma népesség társadalmi részvételének és a nemzetközi együttműködésnek erősítése.

Gyermekbarát és ifjúságát segítő várost akarunk. Folytatni kell a játszóterek, parkok felújítását, gyermekbarát ügyfélszolgálatokat kell létrehozni minél szélesebb körben. A **Gyermekbarát Budapest** program kidolgozása és megvalósítása lehetőséget teremthet arra, hogy az itt élő gyermekek, fiatalok befolyásolják a város őket érintő döntéseit, elősegítsük részvételüket a közösségi életben, biztonságosabbá, élhetőbbé váljon számukra a nagyvárosi lét.

Budapest elismert felsőoktatási intézményeiben sok ezer fiatal tanul és végez. Be kell vonnunk a város jövőjének alakításba azokat az egyetemistákat, főiskolásokat, akik ma már nyitott szemmel járják Európát és a világot, és pontosan tudják, hogyan

*A Pesti úti Idősek
Otthonában több mint
félezren laknak*

oldják meg a problémákat Londonban, Berlinben vagy akár Szingapúrban. Budapestnek élen kell járni a fiatalok friss gondolatainak kiaknázásában, és támogatnia kell azokat, akik már egyetemistaként felelősnek érzik magukat a város jövőjéért. A **Fiatalk Budapestje ösztöndíj** kiváló lehetőséget teremthet arra, hogy a fiatal szakembereket, jövődöbéli építészeket, közgazdászokat vagy szociológusokat bevonjuk a városépítésbe, városfejlesztésbe. Lehetőséget teremthet arra is, hogy kidolgozott ötleteiket felhasználjuk a **város barátságosabbá, hatékonyabbá, sikeresebbé tételére**.

A fizikai akadálymentesítésben vállalnunk kell, hogy az új beruházá-

soknál a fogyatékkal élők szempontjai is érvényesüljenek (közlekedési, közterületi beruházások). Ez elsősorban szemléleti kérdés, amellyel kapcsolatban a fővárosi beruházásokat lebonyolító cégeket ellenőrizni kell.

A **hajléktalangondozásban** a főváros a nulláról indulva és az országos probléma kezelését is vállalva jelentős eredményeket ért el másfél évtized alatt. Mára kiépült az ország legnagyobb hajléktalanellátó rendszere Budapesten, és beindultak azok a támogatások is, amelyekkel a hajléktalanok egy részét lakásokba lehet költöztetni, és ezzel fokozatosan visszavezetni a lakás- és munkaerőpiacra. A **közterületi hajléktalanság felszámolása** fontos feltétele a város élhetővé tételének, már csak a közegészségügyi, köztisztasági és közbiztonsági problémák miatt is. Az elfogadható megoldások alkalmazhatóságának előfeltétele a **jogszabályi környezet rendezése**, annak érdekében, hogy a közterületek használatának kisajátítása ne válhasson jogszerűvé (a közterületre való bejelentkezéssel). Fel kell állítani továbbá a mindenki által betartandó, a **közterületi viselkedésre vonatkozó normákat**, és ezeket érvényesíteni kell a közterületek minden használójával szemben. A hajléktalanszállók kielégítő kapacitása és a rendelkezésre álló támogatási lehetőségek bázisán az eddiginél következetesebben és határozottabban kell érvényesíteni a közterületek többi használójának igényeit azokkal a hajléktalanokkal szemben, akik semmilyen megoldást nem elfogadva továbbra is a közterületekhez ragaszkodnak. Miután a hajléktalanság kérdése távolról sem kizárólag lakáskérdés, szükség van a különböző kormányzati, önkormányzati és civil szervezetek összehangolt munkájára.

A társadalmi-térbeli különbségek csökkentésének fontos eszköze a **szociális városrehabilitáció**, amelyre 4 év alatt 1,8 milliárd forintot fordít a főváros. A területi szegregáció mérséklése érdekében a Fővárosi Önkormányzat két kerülettel már szerződést kötött komplex szociális jellegű városrehabilitációs programok lebonyolítására. Az EU Strukturális Alapja segítségével lehetővé válik e programok tartalmának és területi kiterjedésének növelése.

Az **újratermelő városi szegénység enyhítésére** és elmélyülésének megakadályozására fenn kell tartani azokat a jól célzott és a **rászorultság elvén működő**, egységes támogatási formákat, amelyek egyidejűleg erősítik a városi közösséghez tartozást, és működtetik a szolidaritás jó gyakorlatát. E támogatási rendszerek különösen a hajléktalanellátó szervezeteknek nyújtott **normatívakiiegészítés** és az évente 50–60 ezer budapesti háztartásnak adott **fővárosi lakásrezsi-támogatás**. A 2005-ben bevezetett Budapest Start rendszert mindaddig indokolt fenntartani, amíg ahhoz a kormányzat a megfelelő, egységes központi kereteket biztosítja.

A **díjcsökkentő program** ma már több mint egy évtizedes gyakorlata évente 50 ezernél is több családnak nyújtja a lakhatás biztonságát amellet, hogy a legnagyobb szegénységben élőket segíti. Adminisztrációja minimális, a kerületek, a közművállalatok részvétele érvényre juttatja a szolidaritás elvét, és a rászorulóknak érezhető segítséget nyújtva, éves átlagban kéthavi rezsi költség kifizetését biztosítja. A fővárosi lakásrezsi-támogatásnak követnie kell a budapesti társadalmi-gazdasági folyamatokat, és évente a családok szociális helyzetéhez, életmódjához kell azt igazítani.

A **lakásügyben** a fővárosnak elvileg csak minimális feladatai vannak. Az utóbbi években a piaci alapon álló új lakásépítés a városon belüli területeken is örvendetesen felgyorsult, de nem mindegyik lakáspiaci szegmensben. Főleg a megfizethető bérlakások szektora az, ami továbbra is nagyon szűk. Ebből a szempontból megfontolandó a főváros beavatkozása a lakás piac működésének befolyásolására, azzal a céllal, hogy elősegítse egy korlátozott **bérlakásprogram** kialakulását nonprofit szervezet(ek) alapításával, a lakásgazdálkodás és a mobilitás támogatásával, kapcsolódva a kerületek ilyen irányú törekvéseihez. Az ilyen lakások iránti piaci érdeklődést a városrehabilitációs területeken és lakótelepeken is fel kell keltetni.

A **lakótelepek fokozatos felújítása elengedhetetlen**. A kerületek igénybe vehetik a panelrehabilitációs állami támogatást, illetve bekapcsolódhatnak az EU által támogatott új lakótelep-rehabilitációs programokba. A fővárosnak elsősorban arra kell figyelnie, hogy a jelenleg még szegregált válságterületnek nem nevezhető lakótelepek közül melyek azok, amelyek a **gyorsuló lecsúszás állapotába** kerülhetnek. A főváros nyújtson segítséget a Panel-Plusz programon és az EU-támogatáson alapuló kerületi **lakótelep-rehabilitációs mintaprojektek kidolgozásában**, amelyek keretében integrált fizikai, foglalkoztatási és szociális beavatkozások is szükségesek lehetnek.

A 2006–2010-es időszakban csak akkor lehet sikeres a város fejlesztése, ha az infrastruktúra, a szolgáltatások fejlesztésén túlmenően a **városi lakosság együttélésének szabályai és azok végrehajtása** is átgondolásra kerül. A **ciklusban hatékony megoldást** kell találni olyan problémákra, mint a **parkolási szabályok betartatása, a közlekedés rendjének (pl. kereszteződéseken való áthajtás) biztosítása, a taxiszolgáltatás anomáliái, a közterületi hirdetések túlburjánzása**.

A városlakók szabadsága a rendszerváltás egyik legnagyobb értéke, amelynek Budapest kiemelt jelentőséget tulajdonít. Ahhoz, hogy a szabadság mindenki által élvezhető legyen, be kell tartani annak határait, a jogállami intézményrendszer keretében. Ott, ahol erre lehetősége van, **a fővárosnak az eddiginél erőteljesebben kell élnie hatósági jogköreivel**. Ott, ahol ilyen lehetősége nincs, de szükséges, élnie kell felterjesztési jogával, illetve a készülőben lévő államreform keretében kell lobbiznia a **megfelelő jogszabályi környezet kialakítása** érdekében. Ott, ahol közvetítői, koordináló funkciót tud betölteni – például a rendvédelmi szervekkel való kapcsolatában –, az eddigi általános elfogadó viszonyt fel kell váltsa egy, **a város közönségének prioritásait markánsan megfogalmazó, és a teljesülésüket szigorúan számonkérő** magatartásnak (beleértve ebbe a térfüggetlő rendszerek bővítését is). Ott, ahol a közösségi normák, a rendeletek és törvények megszegése **tetten érhető**, a választott önkormányzat ne nézzen félre, ne keressen kibúvót, hanem **mutasson erőt**. Olyan felelősség ez, amelyet egy jogállamban **csak választott testületek vállalhatnak**, és kell is, hogy vállaljanak. A szabadság írott határainak megőrzése mellett a fővárosnak folytatnia kell azt a már megkezdett **társadalmi párbeszédet**, amely az együttélés íratlan szabályait illetően már hozott részleges sikereket, például a kutyapiszok ügyben.

A Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola és Gimnázium átalakítása és bővítése 1,5 milliárd forintból valósult meg

A közösség természetes működése az önszabályozás. Az előttünk álló ciklusban a fővárosnak a város, a városlakók és a városhasználók érdekében erre kell támaszkodnia, ezt kell erősítenie.

VERSENYKÉPES BUDAPESTET!

Budapest mára az egyik legversenyképesebb európai régióvá vált. A Financial Times értékelése szerint Prága, Bécs és Zürich régióját is megelőzi a gazdaság fejlődésében, és „a jövő európai régiója”. Ezt az eredményt meg kell őrizni, és tovább gyarapítani, hiszen az euróövezetbe való fokozatos csatlakozás, illetve az Unióba újonnan belépő kelet-európai tagállamok éles versenyhelyzetet teremtenek. Budapest közvetítő szerepet akar betölteni Kelet- és Nyugat-, Észak- és Dél-Európa között.

Ösztönző eszközök

A fővárosnak **kevés közvetlen eszköz** áll rendelkezésére a gazdaság befolyásolására. A fővárosi gazdaság fejlődését alapvetően a város élhetősége, az ország általános gazdasági környezete, valamint az oktatás helyzete befolyásolja.

Budapestnek mégis minden rendelkezésre álló eszközzel törekednie kell a gazdasági folyamatok befolyásolására. A gazdasági értelemben együvé tartozó **funkcionális városrégiók európai versenye** miatt ugyanis Budapest minden vetélytársa a közszféra aktív beavatkozó politikájával kívánja növelni versenyképességét. Másrészt a 2007–2013 közötti EU-támogatási időszakban a Strukturális Alapokból elnyerhető **támogatások jelentős része** a Közép-Magyarországi Régióban **a gazdasági versenyképességet segíti** majd.

A főváros versenyképességet ösztönző eszközei például az alábbiak:

– A **szakképzés modernizációja** keretében a fővárosi Térségi Integrált Szakképzési Központok (Észak Pesti TISZK gépészeti szakmacsoport, Belvárosi TISZK kereskedelmi szakmacsoport) működtetése és fejlesztése, emellett pedig célszerű egyeztetnie a metropolisz-térségi TISZK-ek ügyében, a piaccentrikus, keresletorientált képzési rendszer erősítése, a képzési lemorzsolódás csökkentése érdekében. A modernizációhoz az Európai Unió jelentős forrásokat biztosít, amelyeket részben a Fővárosi Önkormányzat, részben pedig képző intézményei vehetnek igénybe. Budapest úgy lesz sikeres európai főváros, hogy – más fejlesztések mellett – a következő években kiemelten összpontosít az oktatás infrastruktúrájának fejlesztésére. A főváros az európai források jelentős részét a munkaerő-piacon versenyképes tudás fejlesztésére fordítja. A Térségi Integrált Szakképzési Központok létrehozásának egyik célja a szakképzés hatékonyságának növelése, a szakképzési kínálat és a munkaerőpiac közötti összhang megteremtésével, másik cél a legújabb csúcstechnológia összehangolt alkalmazása, naprakész, korszerű gyakorlati ismeretek átadása.

– A fejlesztések koordinálásában nagy jelentőségű a **fejlesztési pólus program**, amelynek forrása az Európai Uniótól és az államtól érkezik. Ellentétben a városi infrastruktúra fejlesztésére koncentrálnó vidéki nagyvárosi pólus-programokkal, a budapesti fejlesztési pólus program célja az **egyetemi-kutatási-gazdasági szféra közötti kooperáció megteremtése**, az innováció és piachoz való igazodás erősítése a fejlesztési programok megvalósítása érdekében. A program a húzóágazatokra épülve **három vertikális pólus** megteremtését tűzi ki célul: Információs Társadalom Technológiái (informatikai-járműtechnológiai) pólus, MediPólus (biotechnológiai-orvosbiológiai), ÖkoPólus (ökológiai, természetvédelmi, energia). A fejlesztések döntő többsége az egyre inkább **technopolisz-térséggé váló Dél-Budapesten** fog megtörténni (Duna-technopolisz Program), de emellett a fővárosnak aktívan kell közreműködnie az észak-budai technológiai-térség programba való bekapcsolásán is (Gázgyár). A Fővárosi Önkormányzat korábban példa nélkül álló kooperációs folyamatokat indított be azzal, hogy 2005 végétől folyamatos együttműködést hangolt össze a térség egyetemi és gazdasági szereplői között a pólus program sikeres megvalósítása érdekében.

– A regionális – akár uniós támogatás elérhetőségét szabályzó – gazdaságfejlesztési tervek kialakításánál Budapest a „**húzó**” **gazdasági szektorok helyzetének javítására** törekszik. Ilyen a **logisztika**, melynek Budapest lehetne az információs központja, miközben a gépjármű- és logisztikai bázis forgalom az Mo-s gyűrűjében koncentrálódik. Ilyen a **turisztika** általában (a potenciál növelése érdekében fel kell kelteni a magántőke érdeklődését egy megfelelő helyen építendő új kongresszusi központ iránt, és erősíteni kell a városmarketinget) és különösen a **fürdőturizmus**, amelynek fejlődését szintén uniós források és magántőke ösztönzi. Továbbá ilyen húzószektor a **kulturális**

gazdaság, amely szintén számíthat uniós és magánforrásokra, és hozzásegíthet ahhoz, hogy a **Budapest Kulturális Főváros 2010 program egyes elemei megvalósuljanak** Magyarország 2011-es EU-elnökségére időzítve.

– Közreműködés a gazdaságfejlesztés legalapvetőbb **infrastrukturális feltételeinek** megteremtésében. A főváros közvetlen segítséget kell, hogy adjon az info-kommunikációs fejlesztések megvalósításához a közigazgatás, a szolgáltatások és az oktatás területén. Más esetekben (például a Ferihegyi repülőtér kötőpályás kapcsolata, a Duna áruszállítási kapacitásainak jobb kihasználását lehetővé tevő kikötők létesítése, és azok városon belüli kapcsolódásainak megteremtése) nem a fővárosnak kell e feltételeket biztosítania, azonban a város kezdeményező szerepe a fejlesztésekért felelős intézmények, szereplők felé elengedhetetlen, még a városhatáron túli fejlesztések esetében is. Hasonlóképpen fontos a főváros kezdeményező magatartása a barnamezős területek revitalizációjának elősegítésére, akár saját tulajdonról (például Gázgyár), akár más szervezet tulajdonáról (például MÁV-területek) van szó.

*A fürdőturizmus fejlődése fontos a városnak.
A Széchenyi gyógyfürdőben homlokzati és
medencerekonstruksióra is sor került*

– Vonzó, jól használható, **kulturálisan pezsgő városi környezet** biztosítása az itt tanulni, dolgozni, alkotni akarók számára, mivel a vállalatok letelepedési motivációi között fontos helyet foglal el az élhető környezet és a város dinamizmusa.

A felsoroltakon kívül a fővárosnak kapcsolódnia kell a kormány Lisszabon-programjához. Az abban foglaltakat értelmezve, a Közép-Magyarországi Régióval egyeztetve és koordinálva ki kell dolgoznia a **metropolisztérség programját a gazdasági növekedésre és a foglalkoztatottság bővítésére**. Különösen fontos a kis- és középvállalatok támogatása.

A városvezetésen belül csak a legutóbbi években alakult ki a **gazdasági folyamatok befolyásolásának** funkciója, és lett ennek politikai felelőse. A **Budapesti Gazdasági Fórum létrehozásával** megkezdett munkát folytatni kell e funkció **további erősítésével és regionális szerepével**.

Új alapokon a városgazdálkodás

A főváros egyik legfőbb bevételi forrása az **iparűzési adó**, melynek megszüntetéséről hónapok óta folyik a vita. A Budapest-szerződés ezzel kapcsolatban a következőképpen fogalmaz. „Abban az esetben, ha az önkormányzat az iparűzési adó jelenlegi rendszerének megszűnése vagy átalakulása miatt elveszíti az ebből eredő saját forrásainak jelentős részét kitevő pénzeszközöket, úgy a felek olyan megoldás kidolgozására törekednek, amely biztosítja az önkormányzat így kieső forrásainak hiánytalan visszapótlását, olyan módon, hogy a Fővárosi Önkormányzat jelenlegi pénzügyi kondíciója nem rosszabbodhat. ... A megállapodás elősegíti, hogy a központi költségvetésből biztosított források – az önkormányzat saját forrásaival együtt – továbbra is elégségesek legyenek az önkormányzat kötelező feladatainak változatlan szinten történő ellátásához.” Fővárosi szinten ennek érdekében meg kell vizsgálni az **ingatlan-értéknövekedési adó fővárosi** (azaz nem kerületi) **bevezetésének** lehetőségeit.

A kiadások csökkentését és a működési eredmény növelését illetően fontos átgondolni az **intézményracionalizáció** (intézmények összevonása, átstrukturálása, épületek elidegenítése) valós lehetőségeit. Nagy jelentőségű, de politikailag nehezen megvalósítható lépés lenne az önkormányzati képviselőtestületek számának és egyúttal a **képviselők számának jelentős csökkentése**. Hasonlóképpen megfontolandó a **fővárosi közműszolgáltató cégek** holdingba szervezése, amivel – a felügyelet hatékonyságának javítása mellett – **drasztikusan csökkenthető lenne a felügyelőbizottsági tagok száma**.

A fővárosnak el kell döntenie, hogy **közvetlenül részt kíván-e venni az ingatlanfejlesztésekben**, vagy csak a beruházókat a városba vonzva azok eredményéből kíván részesedni (adók formájában). Eddig a főváros elsősorban az utóbbi megközelítést alkalmazta. **Az aktív ingatlangazdálkodás** megkezdését az is gátolja, hogy ma már alig van tulajdona a fővárosnak, ezért az aktív ingatlanpolitika érdekében számításba kell venni a **potenciális fejlesztési területek felvásárlását**. Az aktív vagyongazdálkodás alapjait elsősorban a főváros azon területein lehet megteremteni, amelyeken más módon a fejlesztések nem indulnának el (például a **Körvasúti körút mentén, a Világörökség és a rozsdáövezetes rehabilitáció területein**), és ott – mint a 4-es metró mentén –, ahol **közösségi bevételt lehet teremteni** a jelentős közberuházás révén felértékelődő területekből.

Fontos feladat a **nagy közösségi ingatlantulajdonosokkal** (például MÁV) stratégiai kapcsolatokat kiépíteni, és ezeket az ingatlanokat megmozgatni.

A liberálisok azt akarják elérni, hogy a ciklus folyamán kezdődjön meg a távlatos gazdaság- és városfejlesztés, valamint a folyó bevételek növelése szempontjából egyaránt fontos **aktív fővárosi vagyongazdálkodás** feltételeinek kialakítása. Ennek legfontosabb része a fővárosi ingatlanvagyon értékének a közműszolgáltatások biztosításával és államigazgatási hatósági rendelkezésekkel is összefüggő növelése, a megnövekedett értékű ingatlanok egy részének folyamatos értékesítése, és a különféle fejlesztési projekteken való részvétel. Az aktív vagyongazdálkodásra való átálláshoz ennek szervezeti és pénzügyi feltételeit is meg kell teremteni.

Magas színvonalú, polgárbarát és elérhető árú közösségi szolgáltatásokat kell létrehozni, hatékonyabb működtetéssel. Vonatkozik ez a közüzemi szolgáltatásokra, a víz-, csatorna-, távfűtés- és gázszolgáltatásra, a közterületek, közparkok tisztán és rendben tartására, valamint a közösségi közlekedésre. Stratégiai döntést kíván a fővárostól, hogy a hatékonyság növelését holding kialakításával, vagy más eszközökkel kívánja-e elérni.

A közműcégek és közszolgáltatási cégek holding-struktúrába szervezésének **előnyei** közé tartozik az, hogy a stratégiai irányítás és a holdingba tartozó vállalatok működése felett **kisebb bürokráciával nagyobb átláthatóság és kontroll** biztosítható, szemben a mai felügyelőbizottságon és városházi bizottságokon alapuló modellel. További előnyt jelentenek a **közös működésből eredő megtakarítások**, és az alacsonyabb irányítási költségek (közös háttérszolgáltató egységek, felügyelőbizottságok összevonása).

A közműcégekre és közszolgáltatási cégekre vonatkozó nagyobb jelentőségű stratégiai döntéseket kisebb hatékonyságjavító lépések előzhetik meg, mint például az **egységesített ügyfélszolgálat** bevezetése.

Budapest működésének jelentős javításával, ésszerűsítésével lehet **hatékonyabb**, a helyben élők problémáit könnyebben megoldó város.

A Corvin sétány látványterve: szélesebb lesz, mint a Liszt Ferenc tér, és hosszabb, mint a Váci utca

